

Γλώσσα

Τετράδιο Σπουδής

α τεύχος

Μπαίνω
Πρότυπο!

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

★ **100%** ★
επιτυχία
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Τετράδιο Σπουδής - Γιατί;

Το Τετράδιο Σπουδής ΑΡΝΟΣ είναι βασισμένο στη Μέθοδο ΑΡΝΟΣ, ένα σύστημα μάθησης με Στόχους – Υλοποίηση – Πιστοποίηση.

Βοηθάει το μαθητή να οικοδομήσει τη σκέψη του βήμα-βήμα, απλά και κατανοητά. Είναι Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο βάσει του οποίου γίνεται η διδασκαλία στο online μάθημα με «φυσικό» τρόπο. Ο δάσκαλος γράφει και υπογραμμίζει παράλληλα με το μαθητή.

Το Τετράδιο Σπουδής αποτελείται από:

- ★ Οπτικοποιημένη Θεωρία με ροή & συνέχεια
- ★ Ασκήσεις για Διδασκαλία και Εξάσκηση
- ★ Συνδυαστικές και Επαναληπτικές Ασκήσεις
- ★ Θέματα Προσομοίωσης Εξετάσεων

Πιστοποίηση Γνώσεων

Σε προγραμματισμένες ημερομηνίες διεξάγονται online ή/και δια ζώσης **Επαναληπτικά Τεστ Αξιολόγησης** στα οποία ο μαθητής πιστοποιεί και επαληθεύει τις γνώσεις του.

Για τους Γονείς

Πώς ο γονέας μπορεί να έχει εικόνα και εποπτεία στην πρόοδο του παιδιού του;

Το Τετράδιο Σπουδής είναι σχεδιασμένο με τέτοιον τρόπο για τη βήμα – βήμα εξάσκηση του μαθητή, μεταβαίνοντας με ασφάλεια από τα πιο απλά στα πιο σύνθετα. Επίσης, είναι ένας φυσικός τρόπος ο Γονέας να ελέγχει την πρόοδο του παιδιού του.

Πώς γίνεται η εποπτεία από το γονέα;

Σε κάθε μάθημα ελέγχει την ορθότητα των λύσεων, την κατανόηση και τη συμμετοχή του παιδιού στα μαθήματα.

Διδασκαλία στον ΑΡΝΟ σημαίνει:

- ★ Απεριόριστη μελέτη με video lessons
- ★ Αυτομάθηση στο App Arnos Learn
- ★ Coaching εξατομικευμένο
- ★ Μοτίβα Μάθησης και Εξάσκησης
- ★ Κάθε Απορία για εμάς είναι Πρόκληση!

★ Μέθοδος ΑΡΝΟΣ

Η **Μέθοδος ΑΡΝΟΣ** οδηγεί κάθε μαθητή, ανεξαρτήτως γνώσεων ή επιπέδου, να μελετά από το επίπεδο όπου αισθάνεται άνετα, ώστε να διαμορφώσει γερές βάσεις για μάθηση.

Live Διδασκαλία Το online μάθημα γίνεται με φυσικό τρόπο, γιατί συνδυάζει την Τεχνολογία, το Πνεύμα, την Οργάνωση και την Εμπειρία.

Τετράδιο Σπουδής Είναι ο οδηγός για τη διδασκαλία του μαθήματος, την εξάσκηση του μαθητή και την πραγματοποίηση της online διδασκαλίας με Λόγο, Εικόνα και Παρατήρηση.

Καθηγητής Είναι ο σκηνοθέτης της διδακτικής πράξης, ο οποίος δρα σε ένα οργανωμένο εκπαιδευτικό οικοσύστημα με Στόχους, Μαθησιακό Πλάνο και Ευθύνη.

«Μέθοδος ΑΡΝΟΣ... το καταστάλαγμα μιας πορείας 35 ετών με εκπαιδευτικές και εκδοτικές επιτυχίες, με ταξίδια πολιτισμού, συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις και αποτυχίες... μα, κυρίως, η παρακαταθήκη του ζευγολάτη πατέρα - Αρνού.»

Γιάννης Π. Κρόκος

Περιεχόμενα

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	3
ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η	5
Το περιβάλλον γύρω μας	5
❶ Σχεδιάγραμμα θέματος	7
❷ Κείμενο για επεξεργασία	9
❸ Ασκήσεις Γραμματικής	13
❹ Ασκήσεις Λεξιλογίου	26
❺ Παραγωγή λόγου	28
❻ Κριτήριο αξιολόγησης	31
ΕΝΟΤΗΤΑ 2^Η	37
Η ζωή εντός και εκτός πόλης	37
❶ Σχεδιάγραμμα θέματος	39
❷ Κείμενο για επεξεργασία	41
❸ Ασκήσεις Γραμματικής	45
❹ Ασκήσεις Λεξιλογίου	58
❺ Παραγωγή λόγου	60
❻ Κριτήριο αξιολόγησης	63
ΕΝΟΤΗΤΑ 3^Η	67
Οικογένεια – Συγγενικές σχέσεις	67
❶ Σχεδιάγραμμα θέματος	69
❷ Κείμενο για επεξεργασία	72
❸ Ασκήσεις Γραμματικής	76
❹ Ασκήσεις Λεξιλογίου	86
❺ Παραγωγή λόγου	88
❻ Κριτήριο αξιολόγησης	94

Τετράδιο Σπουδής

Τεύχος Α΄

Γλώσσα για Πρότυπα Σχολεία

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο
για Διδασκαλία και Μελέτη

- Οδηγός για τη Διδασκαλία του Καθηγητή
- Οδηγός για τη Μελέτη του Μαθητή
- Διδασκαλία Online με φυσικό τρόπο
- Τόπος Εποπτείας Προόδου από το Γονέα
- Διδασκαλία με Πιστοποιημένους Καθηγητές ΑΡΝΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2021

Γλώσσα για Πρότυπα Σχολεία – 1^ο Τετράδιο Σπουδής

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η ολική, μερική ή περιληπτική αναπαραγωγή και μετάδοση έστω και μιας σελίδας του παρόντος βιβλίου κατά παράφραση ή διασκευή με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό κ.λπ. – Ν. 2121/93, άρθρο 51).

Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τις δημόσιες υπηρεσίες, βιβλιοθήκες, οργανισμούς κ.λπ. (άρθρο 18). Οι παραβάτες διώκονται (άρθρο 13) και τους επιβάλλονται κατάσχεση, αστικές και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το νόμο (άρθρο 64-66).

Συντακτική Ομάδα Κέντρου ΑΡΝΟΣ

Διευθυντής σειράς:

Ιωάννης Π. Κρόκος

Συνεργάστηκαν:

Δήμητρα Ζερβού

Χριστίνα Ζερβού

Αγγελική Χαιρέτη

ΑΡΝΟΣ ONLINE EDUCATION

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^Η	99
Η φιλία	99
❶ Σχεδιάγραμμα θέματος	101
❷ Κείμενο για επεξεργασία	104
❸ Ασκήσεις Γραμματικής	108
❹ Ασκήσεις λεξιλογίου	115
❺ Παραγωγή λόγου	124
❻ Κριτήριο αξιολόγησης.....	127
ΕΝΟΤΗΤΑ 5^Η	133
Ελεύθερος χρόνος - Μορφές ψυχαγωγίας	133
❶ Σχεδιάγραμμα θέματος	135
❷ Κείμενο για επεξεργασία.....	142
❸ Ασκήσεις Γραμματικής	147
❹ Ασκήσεις Λεξιλογίου.....	155
❺ Παραγωγή λόγου	161
❻ Κριτήριο αξιολόγησης.....	167
ΕΝΟΤΗΤΑ 6^Η	173
Ταξίδι στο διάστημα	173
❶ Σχεδιάγραμμα θέματος	175
❷ Κείμενο για επεξεργασία.....	179
❸ Ασκήσεις Γραμματικής	183
❹ Ασκήσεις Λεξιλογίου.....	200
❺ Παραγωγή λόγου	202
❻ Κριτήριο αξιολόγησης.....	209
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΩΝΥΜΩΝ-ΑΝΤΩΝΥΜΩΝ (1ο μέρος)	215

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η

Το περιβάλλον γύρω μας

Σ' αυτή την ενότητα...

❶ Μαθαίνουμε για το φυσικό περιβάλλον - τις αιτίες μόλυνσής του, τις συνέπειες και τους τρόπους αντιμετώπισής της -

❷. Επεξεργαζόμαστε ένα άρθρο, δημοσιευμένο σε εφημερίδα, με τίτλο «Πιο κοντά στο όριο συναγερμού η κλιματική αλλαγή» και απαντάμε σε σχετικές ερωτήσεις

❸ Εξασκούμαστε στην αναγνώριση των μερών του λόγου, στη διάκριση οριστικού & αόριστου άρθρου και στην κλίση των ουσιαστικών

❹ Μαθαίνουμε νέες λέξεις και εξασκούμαστε σε λεξιλογικές ασκήσεις

❺ Μαθαίνουμε πώς γράφουμε ένα άρθρο για ένα θέμα που μας ζητείται

❻ Ελέγχουμε τις γνώσεις μας μέσα από ένα κριτήριο αξιολόγησης

1 Σχεδιάγραμμα Θέματος

✓ Το Περιβάλλον διακρίνεται σε:

α) Φυσικό: το σύνολο των φυτικών και ζωικών οργανισμών (χλωρίδα και πανίδα), των υλικών στοιχείων (αέρας, φωτιά, νερό κ.λπ.) και των γεωλογικών σχηματισμών (βουνά, έδαφος, υπέδαφος, θάλασσες, λίμνες κ.λπ.), το οποίο υπάρχει ανεξάρτητα από τη βούληση και ενέργεια του ανθρώπου.

β) Κοινωνικό ή αλλιώς τεχνητό: η παρέμβαση του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον δημιουργεί ένα περιβάλλον τεχνητό (σπίτια, δρόμοι, φράγματα, μηχανές, κ.λπ.), μέσα στο οποίο διαβίει το ανθρώπινο γένος. Δηλαδή, οτιδήποτε επιτρέπει στον άνθρωπο να βελτιώσει τις συνθήκες ζωής του μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον που ο ίδιος δημιουργεί.

✓ Αιτίες μόλυνσης

- Χρήση πολλών φυτοφαρμάκων από αγρότες
- Ανεξέλεγκτη σπατάλη φυσικών πόρων
- Δυσσομία λόγω σκουπιδιών εκτός κάδων
- Κausαέρια αυτοκινήτων (έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα στις μεγαλουπόλεις) και εργοστασίων
- Λύματα εργοστασίων και επιχειρήσεων που καταλήγουν στις ακτές
- Πολεμικοί εξοπλισμοί
- Ατυχήματα (πυρηνικά-πετρελαιοκηλίδες-πυρκαγιές)
- Αλαζονική συμπεριφορά λόγω τεχνολογικής προόδου
- Αστικοποίηση, αστυφιλία, πληθυσμιακή αύξηση

✓ Συνέπειες καταστροφής

- Επισφαλής επιβίωση
- Αρρώστιες, θάνατος
- Απειλή ψυχοσωματικής υγείας λόγω αγχωτικού τρόπου ζωής
- Συρρίκνωση χλωρίδας, καύση δασών με σκοπό τη δημιουργία οικοδομήσιμης γης και πανίδας, με αποτέλεσμα τον αφανισμό χιλιάδων ζώων
- Καταστροφή αρχαιολογικών μνημείων και χώρων

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Κλιματολογικές αλλαγές (όξινη βροχή, νέφος, τρύπα του όζοντος)
- Εξάντληση φυσικών πόρων

✓ Τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου

- Αξιοποίηση των ειδικών κάδων που έχει τοποθετήσει ο Δήμος για τις ανάγκες των πολιτών
- Ανακύκλωση υλικών, όπως γυαλί, πλαστικό, χαρτί, αλουμίνιο κ.α.
- Μείωση των μετακινήσεων με το αμάξι, χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς ή ποδηλάτου
- Αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών ενέργειας (ηλιακή-γεωθερμική-αιολική)
- Στροφή των αγροτών στις βιολογικές καλλιέργειες και περιορισμός των φυτοφαρμάκων
- Βιολογικός καθαρισμός των εργοστασίων και των επιχειρήσεων
- Παιδεία-μαθήματα περιβαλλοντολογίας με σκοπό τη δημιουργία οικολογικής συνείδησης στους μαθητές
- Αυστηροί νόμοι για την παραδειγματική τιμωρία των ασυνείδητων πολιτών

✓ Συμπέρασμα

Η κοινωνία, η πολιτεία αλλά και κάθε άτομο σε προσωπικό επίπεδο θα πρέπει να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, επιδιώκοντας την υπέρβαση των δυσκολιών μέσω κινήτρων και πρωτοβουλιών. Εστιάζοντας στην αλλαγή νοοτροπίας με τη βοήθεια ποικίλων προγραμμάτων και στρατηγικών, που προσφέρει τόσο η εκπαίδευση όσο και η κοινωνία, το όραμα για ένα καλό παρόν κι ένα ακόμη καλύτερο μέλλον δεν θα παραμείνει ουτοπία. Συνεπώς, η δημιουργία φιλοπεριβαλλοντικών συμπεριφορών, προκειμένου να βελτιωθεί η ζωή στον πλανήτη και να τεθούν οι βάσεις για ένα αειφόρο μέλλον, καθίσταται επιτακτική.

2 Κείμενο για επεξεργασία

ΚΕΙΜΕΝΟ: «Πιο κοντά στο όριο συναγερμού η κλιματική αλλαγή»

Τα κράτη της παγκόσμιας κοινότητας συμφώνησαν πριν μερικούς μήνες να περιορίσουν την υπερθέρμανση του πλανήτη σε ένα επίπεδο που θα μπορούσε να θεωρηθεί τουλάχιστον ανεκτό. Τώρα, επιφανείς επιστήμονες, που ειδικεύονται στην κλιματική αλλαγή, προειδοποιούν με τη μελέτη τους ότι η κλιματική αλλαγή, ακόμα και σε αυτό το θεωρούμενο ανεκτό επίπεδο, θα αποδειχθεί εξαιρετικά επικίνδυνη.

Βρες το κείμενο στην ηλεκτρονική μας σελίδα για να κάνεις αναγνωστική κατανόηση!

Μεταξύ των πιο προφανών συνεπειών θα είναι η εμφάνιση φονικών καταιγίδων, η διάρρηξη και καταστροφή των παγοκρηπιδών στους πόλους, αλλά και η άνοδος της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων, που θα έχει ως αποτέλεσμα την καταβύθιση των παράκτιων πόλεων, πριν από τα τέλη του αιώνα μας. Η πρώτη δημοσίευση της μελέτης έγινε πριν από περίπου ένα χρόνο και προκάλεσε έντονη αντιπαράθεση μεταξύ των επιστημόνων. Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας παραμένουν αμετάβλητα και, όπως όλα δείχνουν, ο επιστημονικός πόλεμος θα ξανανάψει για τα καλά τους επόμενους μήνες. [...]

Η μελέτη του δόκτορος Χάνσεν και των 18 συνεργατών του μελετά την τελευταία φορά φυσιολογικής θέρμανσης της Γης πριν από 120 χιλιάδες χρόνια, όταν η θερμοκρασία είχε φτάσει σε επίπεδα κατά τι υψηλότερα από τα σημερινά, που είχε ως αποτέλεσμα την τήξη των πάγων και την άνοδο της θαλάσσιας στάθμης κατά 6,6 έως 10 μέτρα. Οι ειδικοί που μελετούν τις κλιματικές αλλαγές επισημαίνουν ότι θα προκαλέσουμε ίση ή μεγαλύτερη άνοδο της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων έπειτα από αιώνες. Η τελευταία μελέτη αντιθέτως, επισημαίνει ότι οι καταστροφικές συνέπειες της ανόδου της θερμοκρασίας θα εμφανιστούν εντός των επόμενων πενήντα ετών και θα ακολουθηθούν από τόσο δραματικές αλλαγές, ώστε θα αναγκαστούμε να εγκαταλείψουμε τάχιστα τις παράκτιες πόλεις.

Justin Gillis, εφ. Καθημερινή/The New York Times, 23/3/2016

1. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο, να απαντήσετε σύντομα και περιεκτικά στις παρακάτω ερωτήσεις:

α. Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις της επικείμενης κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τους επιστήμονες;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β. Ποια τα πορίσματα της τελευταίας μελέτης σε σχέση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις των ειδικών;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Να σημειώσετε την ένδειξη Σ για τις σωστές απαντήσεις και Λ για τις λανθασμένες για κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις:

α. Οι επιστημονικές μελέτες είναι καθησυχαστικές αναφορικά με την κλιματική αλλαγή στο μέλλον. ....

β. Ένας από τους κινδύνους που ελλοχεύουν είναι η καταβύθιση των παράκτιων πόλεων πριν από τα τέλη του αιώνα μας. ....

γ. Η πρώτη δημοσίευση της μελέτης βρήκε σύμφωνη ολόκληρη την επιστημονική κοινότητα. ....

δ. Στην πορεία, τα βασικά πορίσματα της έρευνας τροποποιήθηκαν. ....

ε. Πριν από 120 χιλιάδες χρόνια, η θερμοκρασία είχε φτάσει σε υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα την τήξη των πάγων και την άνοδο της θαλάσσιας στάθμης κατά 6,6 έως δέκα μέτρα. ....

στ. Λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία μελέτη, οι καταστροφικές συνέπειες της ανόδου της θερμοκρασίας θα εμφανιστούν εντός των επομένων εβδομήντα ετών. ....

3. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις κάθε αποσπάσματος με άλλες, συνώνυμες τους:

α. Τα κράτη της παγκόσμιας κοινότητας συμφώνησαν .....

β. Τώρα, επιφανείς επιστήμονες... ..

γ. που θα έχει ως αποτέλεσμα την καταβύθιση των παράκτιων πόλεων .....

δ. Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας παραμένουν αμετάβλητα .....

ε. Οι ειδικοί που μελετούν τις κλιματικές αλλαγές επισημαίνουν ότι... ..

4. Όπως φαίνεται από τις μελέτες των ειδικών που αναφέρονται στο κείμενο, στο κοντινό μέλλον οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή θα είναι καταστροφικές. Ποια μέτρα θα μπορούσαμε να λάβουμε, ώστε να αποτρέψουμε αυτή την εξέλιξη; Να αναφέρετε με συντομία τις προτάσεις σας:

- ① .....
- ② .....
- ③ .....
- ④ .....
- ⑤ .....

► Τα άρθρα

1. Στο παρακάτω κείμενο να εντοπίσετε τα οριστικά και αόριστα άρθρα:

Μελέτησε τα άρθρα στη
Γραμματική (α' τεύχος),
σελ.37

Το τσίρκο Eloise είναι ένα σύγχρονο τσίρκο από τον Καναδά, διαφορετικό από τα άλλα. Δε στεγάζεται σε τέντες, αλλά δίνει τις παραστάσεις του σε θέατρα, δε διαθέτει ζώα αλλά μόνο...πολυτεχνίτες καλλιτέχνες, που είναι ταυτοχρόνως ακροβάτες, ηθοποιοί, χορευτές, μουσικοί και κλόουν. Οι παραστάσεις του περιλαμβάνουν συνήθως χορογραφίες...[...] Το τσίρκο Eloise, ξεφεύγοντας από την κλασική εικόνα που έχουμε για το τσίρκο, προσφέρει ένα εντυπωσιακό και άκρως ενδιαφέρον θέαμα που έχει καταφέρει να κερδίσει κοινό και κριτικούς.

Εφ. Ελευθεροτυπία, 15-1-2002 (διασκευή)

2. Να συμπληρώσετε το παρακάτω κείμενο με το κατάλληλο οριστικό ή αόριστο άρθρο:

..... φορά και ..... καιρό ζούσε ..... χωρικός με ..... γυναίκα του, σ' ..... σπιτάκι μέσα σε ..... πυκνό δάσος. Είχαν και ..... κόρη τόσο όμορφη που ακόμη και ..... ήλιος και ..... φεγγάρι ζήλευαν. .... μέρα πέρασε το βασιλόπουλο, είδε .....όμορφη κόρη και αμέσως ζήτησε από ..... γονείς της να την παντρευτεί. .... πατέρας της, που δεν ήθελε να χάσει ..... κόρη του είπε:

- Αν θέλεις ..... κόρη μου πρέπει να περάσεις από τρεις δοκιμασίες...

3. Να κάνετε το ίδιο και στις προτάσεις που ακολουθούν:

α. Πηγαίνω στη δουλειά μου με ..... λεωφορείο.

- β. .... κορίτσι σε περιμένει έξω από το σπίτι! Την ξέρεις;
- γ. Η Κατερίνα δουλεύει σε ..... τράπεζα.
- δ. Θέλω ..... βιβλίο "Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ".
- ε. Θέλω ..... βιβλίο που να μιλάει για την οικονομία της Ελλάδας.
- στ. .... φίλος μου δουλεύει στην επιχείρησή σου.
- ζ. Χρειάζομαι ..... υπάλληλο για να εργαστεί στον φούρνο.
- η. Στη Μαίρη αρέσει πολύ να πηγαίνει σ..... πάρκο.
- θ. Η Ελένη έχει ..... γάτα για κατοικίδιο.
- ι. Αυτή είναι ..... σύζυγος του Αποστόλη.
- κ. .... Γιώργος είναι πολύ έξυπνος!
- λ. Μήπως θέλεις ..... χυμό;
- μ. Πόσο κάνει αυτή ..... ομπρέλα;
- ν. Θέλω ..... μπουκάλι νερό.
- ξ. Πού είναι ..... Νίκος;
- ο. .... εισιτήριο για Παρίσι ήταν πολύ ακριβό.
- π. Πόσο κάνει ..... σπίτι στη Θεσσαλονίκη;
- ρ. Ξέρεις ..... κυρία Άννα;
- σ. Έχω ..... παιδί, που πηγαίνει στην Α' τάξη του Γυμνασίου.
- τ. Χθες είδα ..... αγόρι που νομίζω πως είναι συμμαθητής σου!

4. Να διακρίνετε τους τύπους του οριστικού άρθρου από τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου:

- α. Να **το** αγοράσεις αυτό **το** περιοδικό, είναι **το** καλύτερο!
- β. Καθώς αποχαιρετούσε **τη** μαμά της, **τη** φίλησε σταυρωτά, μη μπορώντας να συγκρατήσει **τα** δάκρυά της.
- γ. Θα **σ' το** φέρω μόλις φτάσω **στο** σταθμό. Ελπίζω να σε προλάβω.
- δ. **Τον** χάιδευε για ώρα με **τα** γερασμένα χέρια της.

- ε. Μόλις άκουσε για **το** τροχαίο, φοβήθηκε πως δεν θα **τον** ξανάβλεπε **τον** γιο της.
- στ. Αγαπούσε **τις** καλές τέχνες και **τα** γράμματα γι' αυτό **οι** φίλοι του **τον** θεωρούσαν φιλότεχνο.
- ζ. Είναι εριστικός και οξύθυμος και **του** αρέσει να τσακώνεται διαρκώς.
- η. **Το** ταμείο **της** ενορίας μας συγκέντρωσε αρκετά χρήματα και **τα** δώρισε σε ιδρύματα για ανάπηρα παιδιά.
- θ. **Τα** αγαπούσε όλα **τα** ζώα. Πάντοτε τάιζε **τα** αδέσποτα **της** γειτονιάς μας.
- ι. **Της** άρεσε να **την** κολακεύουν με ωραία λόγια για **την** εμφάνισή της.
- κ. Ήταν μισοπεθαμένος από **την** πείνα και **τη** δίψα. **Της** έδωσα αμέσως ένα κομμάτι ψωμί και **το** καταβρόχθισε μεμιάς.

5. Στις παρακάτω προτάσεις να διακρίνετε το αόριστο άρθρο από το αριθμητικό επίθετο *ένας, μία, ένα*.

- α. Μέσα σε **μία** στιγμή έχασε όλη του την περιουσία, εξαιτίας **ενός** λάθους.
- β. **Μία** άγνωστη κυρία την πλησίασε και της ζήτησε βοήθεια.
- γ. **Μια** φορά κι **έναν** καιρό ζούσε **μία** καλή και όμορφη, αλλά πολύ φτωχή κοπέλα.
- δ. Αποφάσισε να αποσυρθεί από την ενεργό δράση μετά από **μία** ένδοξη πορεία.
- ε. Η Μαίρη αποφάσισε να αγοράσει **μία** φούστα και όχι περισσότερες, όπως είχε πει αρχικά.
- στ. Ο δήμαρχος μάς ζήτησε να κρατήσουμε **ενός** λεπτού σιγή στη μνήμη των αδικοχαμένων συμπολιτών μας.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

► **Τα ουσιαστικά**

Μελέτησε τα ουσιαστικά
στη Γραμματική
(α' τεύχος), σελ.42

1. Να χωρίσετε τα παρακάτω ουσιαστικά σε κύρια και κοινά:

ποτάμι, γέφυρα, Τετάρτη, Αύγουστος, γυναίκα, Πηνειός,
μαργαρίτα, Μαργαρίτα, Μεσολόγγι, Ξίφος, σιωπή

Κύρια .....

.....

Κοινά .....

.....

2. Να χωρίσετε τα παρακάτω ουσιαστικά σε συγκεκριμένα και αφηρημένα:

πεταλούδα, ψωμί, κτήμα, ειρήνη, ελευθερία, αρετή, θάλασσα,
πάροδος, σώμα, ευτυχία, βιβλίο

Συγκεκριμένα .....

.....

Αφηρημένα .....

.....

3. Να ξεχωρίσετε τα παρακάτω ουσιαστικά σε ισοσύλλαβα και ανισοσύλλαβα:

μαθητής, μανάβης, τραγουδιστής, γαλατάς, λέξη, κόμμα, πέτρα,
σφουγγαράς, μενεξές, δέντρο, κήπος, κάθισμα, όνομα, σβήσιμο, μωρό,
λάθος, ζήτημα, παράμετρος, μεζές, ύφασμα

Ισοσύλλαβα .....

.....

Ανισοσύλλαβα .....

.....

4. Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

Ο άνθρωπος→	
Του στρατιώτη→	
Τη θάλασσα→	
Τον κανόνα→	
Η κάθοδος→	
Τους πολεμιστές→	
Των πράξεων→	
Των καρκελών→	
Του βαψίματος→	
Το παιδί→	
Τις εποχές→	
Οι θεραπείες→	
Της μεθόδου→	
Των διώξεων→	

5. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, όπως στο παράδειγμα:

Η τιμή	της τιμής	των τιμών	τις τιμές
Η αλήθεια			
Η κυβέρνηση			
Η βάση			
Η άποψη			
Η διάλεκτος			
Η έξοδος			

19

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Η χερσόνησος			
Η μοναξιά			
Η διάμετρος			
Η εντύπωση			
Η δουλεία			
Η βιβλιογραφία			

6. Στις παρακάτω φράσεις να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στον άλλο αριθμό:

- α. Ο αφρός της θάλασσας → .....
- β. Ο κανόνας της τάξης → .....
- γ. Ο καθηγητής του πανεπιστημίου → .....
- δ. Η προσωπικότητα του ατόμου → .....
- ε. Ο ιδιοκτήτης του λαχανόκηπου → .....
- στ. Ο ψαράς του νησιού → .....
- ζ. Το προϊόν του καταστήματος → .....
- η. Το καθήκον του μαθητή → .....
- θ. Η τιμή του κρέατος → .....
- ι. Η μέθοδος του προβλήματος → .....

7. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων βάζοντας τη λέξη που δίνεται στην παρένθεση στον σωστό τύπο:

- α. Πήγαμε να συγχαρούμε ..... (η ηθοποιός) για την ερμηνεία της.
- β. Τα ονόματα ..... (η οδός) δεν διαβάζονται εύκολα.

- γ. Στη Χημεία της Γ' Γυμνασίου οι μαθητές διδάσκονται ..... **(το οξύ)**, τις βάσεις και τα άλατα.
- δ. Στις εθνικές ..... **(η επέτειος)** διακόπτεται η κυκλοφορία των οχημάτων.
- ε. .... **(το δόρυ)** των Σπαρτιατών φόβισαν τους Αθηναίους στρατιώτες.
- στ. Η πρωτοβουλία ..... **(ο πρύτανης)** για παράταση των εξετάσεων δεν βρήκε σύμφωνους τους φοιτητές.
- ζ. Παρακαλώ, προχωρήστε προς ..... **(η έξοδος)** κινδύνου.
- η. Η δασκάλα ρώτησε τους μαθητές για ..... **(το πέλαγος)** της Ελλάδας.
- θ. Ξεχάστηκε και δεν κοίταξε την ημερομηνία λήξης ..... **(το γάλα)**.
- ι. Όταν ο Περσέας αντίκρισε το κεφάλι ..... **(το τέρας)**, τρόμαξε.
- κ. Να χωρίσετε το κείμενο σε ..... **(η παράγραφος)** και για κάθε μία από αυτές να δώσετε έναν ..... **(ο πλαγιότιτλος)**.
- λ. Παλιά θέριζαν ..... **(το στάχυ)** με ..... **(το δρεπάνι)**.
- μ. Η αρχή είναι το ήμισυ ..... **(το παν)**, λένε.
- ν. Εξαιτίας των πολλών καταχρήσεων έπαθε κίρρωση ..... **(το ήπαρ)**.
- ξ. Απέτυχε, καθώς δεν έλαβε υπόψη της όλες ..... **(η παράμετρος)**.

- ο. .... (το βράδυ) ο ψαράς μάζευε
..... (το δίχτυ) του.

8. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη και βάζοντάς τη στο σωστό τύπο:

εγκύκλιος, συμφέρον, Σωκράτης, μέλι, Σύνοδος, πατέρας, φως,
σύμπαν, κάθοδος, ύδωρ

- α. Ο αγιασμός ..... θα πραγματοποιηθεί
αύριο στις 11.00 το πρωί στο λιμάνι.
- β. Η Απολογία ..... θεωρείται ένα από τα
πιο γνωστά έργα του Πλάτωνα.
- γ. Μία από τις συνέπειες ..... των
Δωριέων ήταν η κατάρρευση του μυκηναϊκού πολιτισμού.
- δ. Οι νεόνυμφοι επέλεξαν τη Βενετία για μήνα
.....
- ε. Οι θεωρίες για τη δημιουργία .....
είναι πολλές.
- στ. Ο πλανήτης Kepler 186f απέχει 490 έτη .....
από τον πλανήτη γη.
- ζ. Η λειτουργία των Δημοτικών σχολείων καθορίζεται από τη σχετική
..... του Υπουργείου Παιδείας.
- η. Ο δικηγόρος αναλαμβάνει να προασπίσει τα
..... της εταιρείας που εκπροσωπεί.
- θ. Στην ταυτότητά του δεν αναγραφόταν το όνομα
.....
- ι. Στις Οικουμενικές ..... της Εκκλησίας
αντιμετωπίζονταν ζητήματα θρησκευτικών αιρέσεων.

9. Να σχηματίσετε φράσεις γράφοντας το δεύτερο ουσιαστικό στη γενική ενικού ή πληθυντικού αριθμού, ανάλογα με το ζητούμενο:

- α. η απαγγελία - το ποίημα (ενικός) → .....
- β. η αιχμή - το δόρυ (ενικός) → .....
- γ. οι κορυφές - η καπνοδόχος (πληθυντικός) → .....
- δ. το θέρισμα - το στάχυ (πληθυντικός) → .....
- ε. η μελοποίηση - το ποίημα (ενικός) → .....
- στ. η ανατροπή - το καθεστώς (ενικός) → .....
- ζ. οι επιχειρήσεις - ο καφετζής (πληθυντικός) → .....
- η. η ρύπανση - η πόλη (πληθυντικός) → .....
- θ. η ψήφος - ο ετεροδημότης (ενικός) → .....
- ι. η απαγόρευση - η έξοδος (ενικός) → .....
- κ. τα άνθη - η αμυγδαλιά (πληθυντικός) → .....
- λ. η άφιξη - ο πρέσβης (πληθυντικός) → .....
- μ. η θλάση - ο μυς (ενικός) → .....
- ν. η διοργάνωση - η ημερίδα (πληθυντικός) → .....
- ξ. η έπαρση - η σημαία (πληθυντικός) → .....

10. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω λέξεων βάζοντας το κατάλληλο γράμμα και τονίστε όπου πρέπει:

δακρ...α, αγκ...νας, ασχήμ...α, αφέλ...α, κηδεμ...νας, διεύθ...νση,
σωτ...ρας, ελαι...νας, βραδ..., Καλυψ..., βραδ...α, αυτοκράτ...ρας,
καύσ...νας, σταχ..., χαμομ...λι, Ξυπνητ...ρι, Απόλλ...νας, αγ...νας,
νικ...της, θ...της, δύσπν...α, χλαμ...δα, Ψηλορ...της, μέλ...σα,
υπολογ...στής, δαν...στής, πατρι...της, δημ...της, προδ...της, β...μός,
κα...μός, Ξενιτ...μός, πραμάτ...α, διχτ..., σταχ...α, λατρ...α, οξ...,

4 Ασκήσεις Λεξιλογίου

1. Να εντοπίσετε τις παρακάτω λέξεις στον **Κατάλογο Συνωνύμων – Αντωνύμων** στο τέλος του Τετραδίου και να γράψετε τουλάχιστον ένα συνώνυμο και ένα αντώνυμο για καθεμία από αυτές:

1. αγανακτώ .....
2. αγοράζω .....
3. αδημονώ .....
4. αδιαφορώ .....
5. αιωρούμαι .....
6. ακυρώνω .....
7. αναζωογονώ .....
8. αναθεωρώ .....
9. αναιρώ .....
10. αναμένεται .....
11. ανέχομαι .....
12. απαγγέλλω .....
13. αποπροσανατολίζω .....
14. αποστασιοποιούμαι .....
15. αποσύρω .....

2. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη από την άσκηση 1:

- α. Λόγω της έντονης βροχόπτωσης ..... η παράσταση «Προμηθέας Δεσμώτης».
- β. Δεν ..... τέτοιες συμπεριφορές εν ώρα εργασίας!

γ. Ο υποψήφιος ..... τη συμμετοχή του από τον διαγωνισμό ξαφνικά.

δ. Οι γονείς του ..... για τα θέλω και τις επιθυμίες του.

ε. Τόσο καιρό ..... τα καμώματά σου, είπε η μητέρα, αλλά τώρα πια .....

στ. .... έντονη κακοκαιρία στην Αττική από το βράδυ της Δευτέρας.

ζ. Ανέβηκε στη σκηνή για να ..... ένα ποίημα για την 28η Οκτωβρίου.

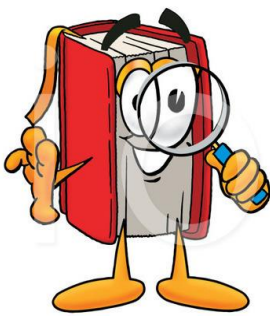
η. Τις τελευταίες μέρες ..... στην ατμόσφαιρα σωματίδια σκόνης.

θ. Πολύ συχνά ..... πράγματα που δεν έχει ανάγκη.

ι. Η γυμναστική ..... σώμα και πνεύμα.

3. Να επιλέξετε πέντε (5) λέξεις από την άσκηση 1 και να γράψετε ένα μικρό κείμενο, στο οποίο να φαίνεται η σημασία τους:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5 Παραγωγή λόγου

ΜΕΛΕΤΩ

Σύνταξη άρθρου

Ορισμός - Χαρακτηριστικά

Το **άρθρο** είναι κείμενο ειδησεογραφικού συνήθως χαρακτήρα που δημοσιεύεται στον γραπτό ή ηλεκτρονικό τύπο (εφημερίδα, περιοδικό, διαδίκτυο).

- ✓ Ο αρθρογράφος αφορμάται από ένα γεγονός της επικαιρότητας και έχει σκοπό να πληροφορήσει ή και να σχολιάσει.
- ✓ Το θέμα του είναι γενικού ενδιαφέροντος: πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, κ.α.
- ✓ Όταν πρόκειται να δημοσιευτεί σε εφημερίδα ή περιοδικό, το **ύφος** πρέπει να είναι **σοβαρό, αντικειμενικό, απρόσωπο** και να

χρησιμοποιείται γ' ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο. Ενώ όταν πρόκειται να δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα, το ύφος πρέπει να είναι **απλό και οικείο** και να χρησιμοποιείται γ' αλλά και **α'** πρόσωπο ενικού και πληθυντικού.

Δομή

- ✓ **Τίτλος** (> ο τίτλος που θα δώσω πρέπει να είναι σύντομος, περιεκτικός και έξυπνος, για να κεντρίσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη)
- ✓ **Πρόλογος** (> εδώ δηλώνεται το θέμα του άρθρου)
- ✓ **Κύριο Μέρος** (> εδώ δίνονται όλες οι πληροφορίες και σχολιάζεται το θέμα χωρισμένο σε παραγράφους)
- ✓ **Επίλογος** (> περιλαμβάνεται το **συμπέρασμα**, που τελειώνει την παρουσίαση του θέματος, δηλαδή μια μικρή περίληψη όσων έχουν ειπωθεί παραπάνω ή προτείνονται κάποιες **λύσεις**).
- ✓ **Υπογραφή συντάκτη**
- ✓ Αν θέλω, συνοδεύω το άρθρο μου με μια σχετική φωτογραφία, σκίτσο ή ζωγραφιά.

28

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Παράδειγμα άρθρου

Αναβάθμιση στάσεων και στεγάστρων

ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ αναβαθμισμένοι θα είναι σε λίγο καιρό οι δρόμοι της πόλης της Πάφου, με αφορμή τις βελτιώσεις που σχεδιάζει η δημοτική Αρχή στο θέμα των στάσεων των δημοσίων συγκοινωνιών. Συνολικά 120 στάσεις λεωφορείων σε όλη την πόλη θα αλλάξουν εντελώς όψη, αποκτώντας ένα νέου τύπου στέγαστρο, που σύμφωνα με τους αρμόδιους θα αποτελεί ευχάριστη έκπληξη από άποψη εμφάνισης και αισθητικής.

**Αλλάζουν
120 σημεία
στην Πάφο**

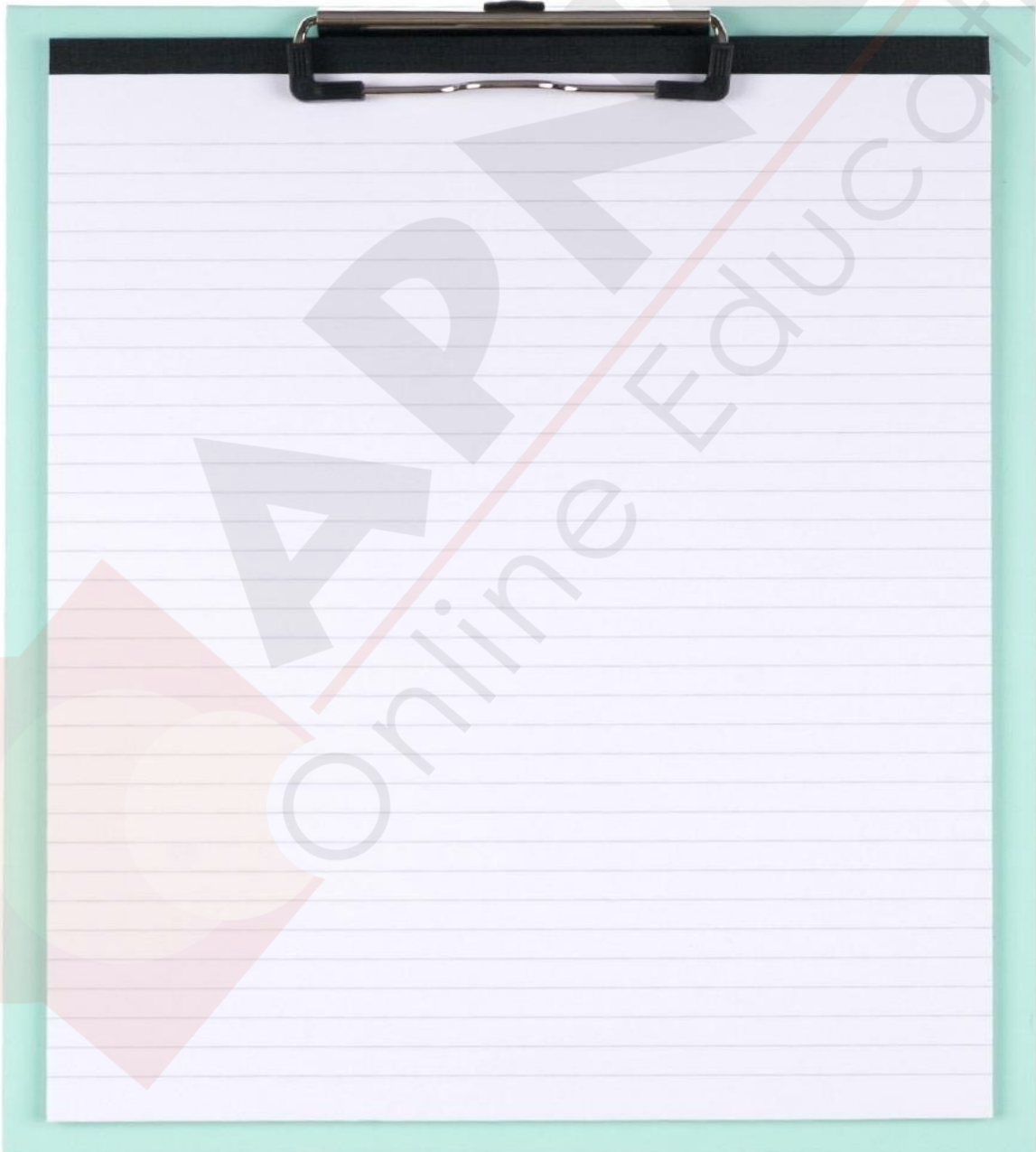
Οι αλλαγές εισέρχονται πλέον στο τελικό στάδιο τους και ο δήμαρχος Πάφου, Σάββας Βέργας, είχε χθες συνάντηση με εμπλεκόμενους φορείς της πόλης τους οποίους και ενημέρωσε για τις αλλαγές που επέρχονται. Ο δήμαρχος Πάφου δήλωσε στον «Φ» ότι όλα είναι πλέον έτοιμα για την προκήρυξη των προσφορών για την κατασκευή και τοποθέτηση των νέων αυτών στάσεων.

«Η διαδικασία μπορεί να χαρακτηριστεί πρωτοποριακή», υποστήριξε, «δεδομένου ότι έχει την ιδιαιτερότητα ότι ο πλειοδότης θα κληθεί να αναλάβει και το κατασκευαστικό σκέλος της υπόθεσης, αλλά και το εμπορικό. Θα υποχρεούται δηλαδή βάσει των προσφορών να προχωρήσει και στην κατασκευή των νέου τύπου στεγάστρων στις στάσεις λεωφορείων, αλλά και την εμπορική εκμετάλλευσή τους».

ΝΤΟΡΑ ΧΡΙΣΤΟΣ ΟΥΛΟΥ

Σ' ένα **άρθρο** περίπου 100 λέξεων που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να γράψετε τους λόγους για τους οποίους πιστεύετε πως είναι σημαντικό τα παιδιά να μαθαίνουν από μικρή ηλικία να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον. **Μην ξεχάσετε να βάλετε τίτλο!**

6 Κριτήριο αξιολόγησης

ΚΕΙΜΕΝΟ: «Ανανεώσιμοι φυσικοί και ενεργειακοί πόροι»

Οι σημερινοί άνθρωποι καταναλώνουν πολλούς από τους φυσικούς πόρους τόσο γρήγορα, που η φύση δεν προλαβαίνει να τους ξαναδημιουργήσει. Πώς θα ζήσουν οι επόμενες γενιές ανθρώπων, αν εξαντληθούν αυτοί οι φυσικοί πόροι; Επιπλέον, όπως χρησιμοποιούμε αυτούς τους φυσικούς πόρους, ρουπαίνουμε το περιβάλλον. Πώς θα ζήσουμε εμείς καλά και οι επόμενες γενιές καλύτερα, αν καταστρέψουμε το φυσικό μας περιβάλλον;

Ας σκεφτούμε καλύτερα, λοιπόν, πώς φτάσαμε σε αυτό το σημείο, για να μπορέσουμε να καταλάβουμε καλύτερα τι μπορούμε και πρέπει να κάνουμε, και ας αναρωτηθούμε γιατί δεν το κάνουμε ακόμη ή δεν το κάνουμε όσο γρήγορα πρέπει.

Είναι χρήσιμο να γνωρίζουμε ότι η κατάσταση που αντιμετωπίζουμε σήμερα δεν ήταν πάντα έτσι. Για χιλιάδες χρόνια, σε ολόκληρο τον κόσμο, οι περισσότεροι άνθρωποι ζούσαν φτωχικά σε μικρά χωριά και σε μέρη όπου υπήρχε τρεχούμενο νερό και φυσούσαν άνεμοι. Κατανάλωναν λίγα πράγματα, ικανοποιώντας τις πιο βασικές ανάγκες τους, και το έκαναν με τρόπο που δεν έκανε κακό στο φυσικό περιβάλλον τους, γιατί ανακύκλωναν σχεδόν τα πάντα και χρησιμοποιούσαν σχεδόν αποκλειστικά ανανεώσιμους πόρους.

Όμως, εδώ και δύο αιώνες περίπου άρχισε μια πολύ μεγάλη αλλαγή, γνωστή και ως βιομηχανική επανάσταση. Σε μερικές χώρες αρχικά, οι άνθρωποι ανακάλυψαν πρώτα τον ατμό και κατασκεύασαν τις ατμομηχανές, έπειτα τον ηλεκτρισμό και τις ηλεκτρικές μηχανές. Με τις μηχανές αυτές, που είχαν πολύ μεγαλύτερη δύναμη από τα ζώα, μπορούσαν να φτιάξουν πολύ περισσότερα, καλύτερα και φτηνότερα προϊόντα και να βελτιώσουν τη ζωή τους.

Για την παραγωγή, όμως, όλων αυτών των θαυμαστών πραγμάτων, που μεγάλωσαν και βελτίωσαν πάρα πολύ τη ζωή μας, απαιτούνται ολοένα περισσότερα μέταλλα και ενέργεια, που μάθαμε να τα παίρνουμε από μη ανανεώσιμους ορυκτούς φυσικούς πόρους. Βεβαίως, για τα μέταλλα δεν μπορούσαμε να κάνουμε αλλιώς. Αλλά εγκαταλείψαμε και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, γιατί δεν μπορούσαμε ή δε θελήσαμε να αντιμετωπίσουμε την ιδιορρουθμία τους.

Για να βελτιώσουμε τη ζωή μας, μπορούμε και πρέπει να αλλάξουμε πολλά πράγματα στη χρήση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων:

- Μπορούμε και πρέπει να περιορίσουμε τη σπατάλη και να καταναλώνουμε μόνο όσα προϊόντα έχουμε πραγματικά ανάγκη. Γιατί να επηρεαζόμαστε από τις διαφημίσεις ή από το τι κάνουν οι άλλοι (φίλοι, συγγενείς, γείτονες...); Γιατί να αγοράζουμε πράγματα που δεν τα χρειαζόμαστε ή να πετάμε εκείνα που μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε για αρκετό καιρό ακόμα;
- Μπορούμε και πρέπει να ανακυκλώνουμε όσα υλικά γίνεται –όπως το γυαλί ή το χαρτί– και κυρίως τα μέταλλα που τα παίρνουμε από μη ανανεώσιμους φυσικούς πόρους. Γιατί να πετάμε τα μεταλλικά κουτιά, τα γυάλινα μπουκάλια, τα χάρτινα είδη (εφημερίδες, περιοδικά...), αντί να τα επιστρέφουμε για να ξαναχρησιμοποιηθούν; Γιατί να μη φτιάχνουμε όλα τα προϊόντα έτσι, ώστε όλα τα υλικά τους να μπορούν να ανακυκλωθούν;

Η ζωή μας μπορεί να γίνει πολύ καλύτερη. Το κακό είναι ότι οι άνθρωποι παγιδεύονται σε αυτό που έχουν δημιουργήσει και φοβούνται τις αλλαγές. Αλλά οι νέοι και οι νέες, που έχουν τη ζωή μπροστά τους και μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τους κινδύνους που μας απειλούν, οφείλουν να δείξουν μεγαλύτερη τόλμη και αποφασιστικότητα και να **απαιτήσουν** από τους μεγαλύτερους να κάνουν το ίδιο.

Λευτέρης Παπαγιαννάκης, στο *Ανιχνεύοντας το Σήμερα, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2002 (διασκευή)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1. Η σημερινή κατάσταση είναι:

- A. ίδια με χιλιάδες χρόνια πριν
- B. διαφορετική σε σχέση με εκατό χρόνια πριν
- Γ. διαφορετική σε σχέση με δύο αιώνες πριν

2. Η Βιομηχανική Επανάσταση ξεκίνησε με:

- A. τη χρήση του ατμού
- B. τη χρήση του ηλεκτρισμού
- Γ. τη χρήση των ζώων

3. Η μερική εγκατάλειψη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας οφείλεται:

- A. στην έλλειψη τεχνολογίας
- B. στην ιδιαίτερη φύση τους
- Γ. στην ανάπτυξη της βιομηχανίας

4. Τα υλικά που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, σύμφωνα με το κείμενο, είναι:

- A. μεταλλικά, πλαστικά και χάρτινα
- B. μεταλλικά, γυάλινα και χάρτινα
- Γ. μεταλλικά, γυάλινα και ξύλινα

5. Η κατάσταση μπορεί να βελτιωθεί με:

- A. τη συμβολή όλων
- B. κινήσεις της κυβέρνησης
- Γ. πρωτοβουλία των νέων

6. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης εξαντληθούν, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. μειωθούν
- B. χαλάσουν
- Γ. καταναλωθούν

7. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης ρουπαίνουμε, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. μολύνουμε
- B. χαλάμε
- Γ. βλάπτουμε

8. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης καταλάβουμε, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. κατανοήσουμε
- B. μάθουμε
- Γ. δούμε

9. Ποιο από τα παρακάτω είναι αντώνυμο της λέξης βελτίωσαν, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. καλυτέρευσαν
- B. μείωσαν
- Γ. επιδείνωσαν

10. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης ιδιορρυθμία, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. ιδιαιτερότητα
- B. αλλαγή
- Γ. ποιότητα

11. Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης απαιτήσουν, με την έννοια που έχει στο κείμενο;

- A. διεκδικήσουν
- B. πάρουν
- Γ. πείσουν

12. ρυπαίνουμε το περιβάλλον: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για τη λέξη το περιβάλλον;

- A. είναι ονομαστική ενικού ουδετέρου γένους
- B. είναι αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους
- Γ. είναι κλητική ενικού ουδετέρου γένους

13. Πώς θα ζήσουμε εμείς καλά και οι επόμενες γενιές καλύτερα: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι ουσιαστικό σε αιτιατική πληθυντικού
- B. είναι επίθετο σε ονομαστική πληθυντικού
- Γ. είναι επίρρημα

14. γιατί δεν το κάνουμε ακόμη: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι δισύλλαβη πρόθεση
- B. είναι επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας
- Γ. είναι αιτιολογικός σύνδεσμος

15. Πώς σχηματίζεται η γενική πληθυντικού του ουσιαστικού κατάσταση;

- A. των καταστάσεων
- B. των καταστασών
- Γ. τις καταστάσεις

16. σε ολόκληρο τον κόσμο: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι μονοσύλλαβη πρόθεση
- B. είναι τελικός σύνδεσμος
- Γ. είναι αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας

17. Οι νέοι και οι νέες, που έχουν τη ζωή μπροστά τους: Τι μέρος του λόγου είναι η υπογραμμισμένη λέξη;

- A. είναι αόριστο άρθρο
- B. είναι αντωνυμία
- Γ. είναι επίρρημα

18. πώς φτάσαμε σε αυτό το σημείο: Τι μέρος του λόγου είναι η υπογραμμισμένη λέξη;

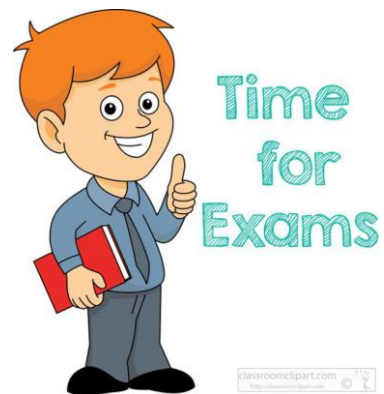
- A. ερωτηματική αντωνυμία
- B. ερωτηματικό επίρρημα
- Γ. ειδικός σύνδεσμος

19. Πώς σχηματίζεται η αιτιατική ενικού του ουσιαστικού προϊόντα;

- A. προϊόν
- B. προϊόντο
- Γ. προϊόντος

20. αντί να τα επιστρέφουμε: Ποιο από τα παρακάτω είναι σωστό για την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. οριστικό άρθρο
- B. δεικτική αντωνυμία
- Γ. αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας

Γιατί επιλέγω Τετράδιο Σπουδής;

- ★ Είναι απαραίτητο διδακτικό εργαλείο βασισμένο στους στόχους του μαθήματος και τον τρόπο Υλοποίησής του.
- ★ Σε αυτό βρίσκεται το υλικό Διδασκαλίας για τον Καθηγητή και Μελέτης για το Μαθητή.
- ★ Το Τετράδιο Σπουδής σε συνδυασμό με το course οδηγούν το **Μαθητή** στην **Αυτομάθηση**.
- ★ Είναι το Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο πραγματοποίησης της **online διδασκαλίας με φυσικό τρόπο**.
- ★ Με αυτό **ενημερώνονται άμεσα οι γονείς** και **ελέγχουν την πρόοδο** του παιδιού τους.

Τετράδια Σπουδής για:

Δημοτικό

Μαθηματικά

Φυσικά

Γλώσσα

6-12
ετών

